

A 2019/2020. tanévi Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny első forduló

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Javítási-értékelési útmutató

- A helyes válaszok maximális pontértéke minden esetben **1 pont**. A hibás vagy hiányos válaszok (vagyis minden más válasz, ami nem egyenértékű az útmutatóban szereplőkkel) minden esetben **0 pontot** érnek.
- A helyesírási és nyelvtani hibák nem számítanak bele az értékelésbe, az olvashatatlan válaszok viszont hibásnak minősülnek.
- Amennyiben az adott választ **nem a megfelelő helyre írja be vagy** a feladatban megadotthoz képest **máshogy jelöli** a vizsgázó, **de a megoldás teljesen egyértelmű** (pl. egyszeres választás esetén egyértelmű, javítás nélküli bekarikázás), a válasz **elfogadható**.
- **Feleletválasztó** vagy **egyszerű feleletalkotó** feladatok esetében a választ csak **akkor lehet helyesnek tekinteni, ha azonos vagy egyenértékű az értékelési útmutatóban** feltüntetett válasszal.
- **Hosszabb feleletalkotó, esszé jellegű feladatok** esetében a feladatmegoldásban az értékelési útmutatóban feltüntetett úgynevezett „kulcskifejezéseket” vagy **fontos válaszelemeket** kell keresni.
- A helyes „kulcskifejezések” maximális pontértéke minden esetben **1 pont**. Nem adható pont, ha a megadott válaszelem nem, vagy helytelenül szerepel a válaszban. Az értékelés megkönnyítése érdekében a részletes útmutató **gyakran egy kulcskifejezésnek különböző megfogalmazásait (szinonimáit)** is felsorolja. Természetesen a felsoroltak közül bármelyik elfogadható helyes válaszként, **de a szinonima értelmű kifejezésekért csak 1 pont jár** (még abban az esetben is, ha a válaszadó több kifejezéssel írja körül a fogalmat). **Elfogadható azonban helyes válaszként minden olyan válaszelem is, amely az értékelési útmutatóban szereplő adott kulcskifejezéssel (vagy szinonimájával) azonos értelmű, azonos jelentésű** (pl. körülírása, jellemzése).
- Bizonyos esetekben **nem csak szinonima értelmű kifejezések** szerepelnek egyazon fontos válaszelem kategóriájában, amelyet az „és/vagy” kifejezés jelöl. **Ezek a válaszelemek egyenértékűek és kiváltják egymást**, de a felsoroltakra csak 1 pont adható. Ez megadja a lehetőséget az adott tartalommal kapcsolatos különböző tartalmi elemek elfogadására és értékelésére.
- Hosszabb feleletalkotó, esszé jellegű kérdések esetében gyakran **lehetősége van az értékelőnek az útmutatóban nem szereplő, de az értékelő által helyesnek ítélt válaszelem elfogadására is 1–2 pont erejéig**.
- Hosszabb feleletalkotó, esszé jellegű kérdések esetében a részletes útmutató gyakran több fontos válaszelemet is felsorol, de **az elérhető pontértéket maximálja, például 15 fontos válaszelemet is tartalmaz az útmutató, de csak 10 pont szereshető maximálisan**. ennek is az a szerepe, hogy a különbözőképpen elsajátított ismeretek elfogadására és értékelésére is lehetőség legyen.
- A részletes útmutatóban **zárójelbe tett részek** nem képezik feltétlenül a megoldás részét, hanem további magyarázatokkal **segítik az értékelőt**.
- A feladatok megoldásában gyakran szerepelnek nevek. **Külföldi neveknél** helyes válasznak tekinthető az a változat is, amikor **nem a teljes név** szerepel a megoldásban (pl.: Bernini, Caravaggio), **magyar nevek** esetében azonban **csak a teljes név** fogadható el helyes megoldásnak (pl. Csontváry Kosztka Tivadar).
- A **pontozást minden feladat esetében a feladatlap megfelelő (szürke színnel jelzett), pontozásra kijelölt négyzeteibe végezze!**

1. feladat			Pontszám
1/a	1) egyiptomi kultúra	szkarabeusz amulett	1 pont
	2) etruszk kultúra	ágy formájú szarkofág	1 pont
	3) mezopotámiai kultúra	pecséthenger	1 pont
	4) görög kultúra	meander	1 pont
			4 pont
1/b	használata a görög szobrászatban terjedt el		1 pont
	az eredetileg bronzszobrok, római márvány másolatban ismertek		1 pont
	az antik görög klasszikus korban vált jellemzővé		1 pont
	olyan egyensúlyi helyzet, melyet ellentétes mozgások hoznak létre		1 pont
	a támasztó láb befeszítve, a pihenő láb behajlítva		1 pont
	a csípő és a vállak ellentétesen billennek		1 pont
	a test tengelye enyhe S alakot vesz fel		1 pont
	kényelmes, kiegyensúlyozott, jellegzetes testtartás		1 pont
	Polükleitosz: Lándzsavívő		1 pont
	Praxitelész: Knidoszi Aphrodité		1 pont
egyéb elfogadható válaszelem		1 pont	
legfeljebb			6 pont
összesen			10 pont

2. feladat			Pontszám
2/a	1) 12. század		1 pont
	2) Spanyolország		1 pont
	3) apszis (boltozatán)		1 pont
	4) freskó		1 pont
	5) Jézus Krisztus / Jézus / Krisztus / Krisztus Király		1 pont
			5 pont
2/b	Majestas / Maiestas Domini		1 pont
			1 pont
2/c	a keresztény ikonográfia része		1 pont
	az Atyával egylényegű Krisztus		1 pont
	mennyei dicsőségben / mandorlában / dicsfényben trónol		1 pont
	az evangelisták jelképeit hordozó angyalokkal veszik körül		1 pont
	jobbát áldásra emeli, bal kezében az Újszövetség vagy tekeres van		1 pont
	stilizált / geometrizált formavilág		1 pont
	szimmetrikus / frontális kompozíció		1 pont
	dekoratív színsávok használata		1 pont
	síkformák és plasztikus formák kontrasztja		1 pont
	erőteljes / meggyőző kifejezőerő		1 pont
egyéb elfogadható válaszelem		1 pont	
legfeljebb			4 pont
összesen			10 pont

3. feladat			Pontszám
3/a			
Giorgio de Chirico: A szerelem dala (1914)	stílusirányzat, mozgalom megnevezése	metafizikus festészet	1 pont
			1 pont
	a megnevezett stílusirányzat, mozgalom négy fontos jellemzője	szimbolizmussal mutat rokonságot	1 pont
		a szürrealizmus előzménye	1 pont
		formakincsük a klasszikus itáliai mesterek tiszteletét tükrözi	1 pont
		a szokatlan környezetbe helyezett tárgyak együtt mágikus / álomszerű atmoszférát sugároznak	1 pont
		eltúlzott perspektíva / sajátos nézőpontok használata	1 pont
		erős / természetellenes megvilágításba helyezett formák	1 pont
		szigorú kompozíciós szerkezet	1 pont
		építészeti elemek felhasználása	1 pont
		<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb			4 pont
3/b			
Umberto Boccioni: Az utca zaja behatol a házba (1911)	stílusirányzat, mozgalom megnevezése	futurizmus	1 pont
			1 pont
	a megnevezett stílusirányzat, mozgalom négy fontos jellemzője	a jövő meghatározó irányának az örök mozgást, a sebességet tekintették	1 pont
		látványsorozatok megjelenítése egyetlen kompozícióban	1 pont
		a művész pozíciója állandó, az ábrázolt környezet van mozgásban	1 pont
		elvetették a klasszikus művészetet, mindent, ami régi	1 pont
		a modern világ tükröződése	1 pont
		előzménye a kronofotográfia	1 pont
		szimultaneitás	1 pont
		technikai újítások	1 pont
		a mozgás és fény által felbontott formák	1 pont
a pontilizmusból kiinduló dinamikus ecsetkezelés	1 pont		
<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont		
legfeljebb			4 pont

3/c			Pontszám
Max Ernst: A nagy erdő (1927)	stílusirányzat, mozgalom megnevezése	szürrealizmus	1 pont
			1 pont
	a megnevezett stílusirányzat, mozgalom négy fontos jellemzője	irodalmi, filozófiai és képzőművészeti irányzat	1 pont
		S. Freud és C. Jung hatása	1 pont
		a valóságot az álomszerű képzelettel ötvözte	1 pont
		a többértelműséget / az össze nem illő párosításokat / a véletlen szerepét hangsúlyozták	1 pont
		látomásszerű képi világ jellemzi	1 pont
		a műfaji határokat szándékosan összemoszták	1 pont
		realisztikusan megjelenített irreális / bizarr képi világot alkottak	1 pont
		polgárpukkasztó magatartás, hagyományokkal való szakítás	1 pont
		technikai újítások (pl. frottázs, kollázs)	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>		1 pont
legfeljebb			4 pont
3/d			
Franz Marc: Kék ló I. (1911)	stílusirányzat, mozgalom megnevezése	expresszionizmus	1 pont
			1 pont
	a megnevezett stílusirányzat, mozgalom négy fontos jellemzője	merész, kontrasztos színhasználat	1 pont
		az akadémizmus szabályainak megszegése	1 pont
		a formák redukálása / absztrahálása	1 pont
		a törzsi művészet / gyermekrajzok világának felfedezése	1 pont
		foglalkoztatta őket a művészet társadalmi szerepe	1 pont
		belső feszültség / nyugtalanság kifejezése	1 pont
		a fametszés jellemzőit is felhasználták formanyelvi kísérleteikhez	1 pont
		<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	
legfeljebb			4 pont
összesen			20 pont

4. feladat		Pontszám
4/a	egy sötét kamra / szoba	1 pont
	lyukkamera	1 pont
	egyik oldalán kisméretű nyílás	1 pont
	a nyíláson bejutó fénysugarak keresztezik egymást, a szemközti falon megjelenik a külső világ kicsinyített, fordított képe	1 pont
	a fényképezőgép őse	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		4 pont
4/b	lencse / lencserendszer	1 pont
	gyújtótávolság / fókusz­távolság	1 pont
	fényerő	1 pont
	blende / rekesz / írisz	1 pont
	mély­ségélesség	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		3 pont
4/c	fényérzékeny ezüst-jodid lemezre készül / jódgőzben érzékenyített ezüstözött rézlemezre készült	1 pont
	a sérülékeny lemez légmentes védőcsomagolásban tárolható	1 pont
	nem sokszorosítható / egyedi műtárgy	1 pont
legfeljebb		2 pont
4/d	fényképezőgép és negatív nélkül létrejövő kép	1 pont
	legtöbbször a tárgyak árnyékának fényérzékeny papíron rögzített képe	1 pont
	a tónusfokozatok a megvilágítás mértékétől függenek	1 pont
	Moholy-Nagy László / Man Ray / Pablo Picasso	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		3 pont
4/e	a társadalmi peremhelyzet / kiszolgáltatottság megjelenítése	1 pont
	nehéz sorsú / szegénységben élő emberek bemutatása	1 pont
	együttérzés felkeltésére alkalmas szembesítés	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		2 pont
összesen		14 pont

5. feladat		Pontszám
5/a	1) lamasszu / kapuőrző démon / épületszobor	1 pont
	2) mezopotámiai kultúra	1 pont
	3) portálszobor / bálletszobor / oszlopszobor / díszített kapuzat / épületszobrászat	1 pont
	4) 12. század	1 pont
		4 pont
5/b	eredetileg a városkapukba építve álltak, általában párban	1 pont
	tömbszerű / domborműszerű / áttörés nélkül faragott kőszobor	1 pont
	emberfejű (az uralkodóéhoz hasonló göndörített haj és szakáll)	1 pont
	szárnyas bika test	1 pont
	a fejfedő az istenséghez való tartozást jelképezte	1 pont
	jelképes feladata a palota lakóinak nyugalalmát biztosítani, az ellenséget elrettenteni	1 pont
	az ötlábú lamasszu az elől- és oldalnézetet egyesítette	1 pont
	hatalmas, több méter magas, az ember fölé tornyosuló szobor	1 pont
<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>		1 pont
legfeljebb		6 pont
5/c	gótikus bálletszobrok a katedrális bejáratánál	1 pont
	a szobrok az építészeti szerkezetnek voltak alárendelve	1 pont
	egy fő nézetre tervezett szoborcsoport	1 pont
	a figurák teste felveszi az oszlopok hengeres formáját	1 pont
	a figurák megnyúlt aránya a funkcióhoz igazodik	1 pont
	az öltözetek párhuzamos / kannelurákat idéző redőzete is az oszlopszerepet erősíti	1 pont
	jelképes / szakrális tartalmat hordozó alakok	1 pont
	a korai gótika stílusjegyei jelennek meg rajtuk	1 pont
<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>		1 pont
legfeljebb		6 pont
összesen		16 pont

6. feladat		Pontszám
6/a	A) antik egyiptomi	1 pont
	B) reneszánsz	1 pont
	C) pointillizmus / neoimpresszionizmus	1 pont
	D) gótika	1 pont
	E) mezopotámiai	1 pont
	F) antik római	1 pont
		6 pont

6/b/ „A” kép	Fáraó vadászaton (Kr.e. 14.sz.)	1 pont
	falfestmény egy egyiptomi sírból	1 pont
	téma: előkelő család vadászaton	1 pont
	természeti környezet (Nílus)	1 pont
	mozgalmas kompozíció	1 pont
	idealizált formaképzés / szimbolikus arányrend	1 pont
	aprólékos minden részletre figyelő formaalakítás / tisztán kirajzolódó körvonalak / egyértelmű rajzolat	1 pont
	rövidülés kerülése / síkba forgatott formák / a legjellemzőbb felületek ábrázolása	1 pont
	síkot erősítő homogén tónus nélküli színfelületek	1 pont
	térbeli helyzetek jelzése takarással / sávos elrendezéssel	1 pont
	a figurák mérete társadalmi rangot jelöl, távolságot nem	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		6 pont
6/b „B” kép	Piero della Francesca: Krisztus ostromozása (1455 körül)	1 pont
	reneszánsz táblakép / tempera, (fa)tábla	1 pont
	téma: balra Krisztus ostromozása, a jobb oldalon nem egyértelmű, hogy kik szerepelnek	1 pont
	időben és térben két elkülönülő jelenet	1 pont
	statikus képszerkezet / kompozíció	1 pont
	szerkesztett zárt és nyitott tér / hangsúlyos architectonikus képelemek / városi tér	1 pont
	aprólékos, minden részletre figyelő formaalakítás/ tisztán kirajzolódó körvonalak/ egyértelmű rajzolat	1 pont
	térmélység érzékeltetése rövidülésekkel, takarásokkal, mérettel / egyiránypontos perspektíva	1 pont
	változó fényirányokkal létrehozott fény-árnyék hatások / színtónusok	1 pont
	Krisztus kisebb, mint a három beazonosíthatatlan szereplő / a szereplők mérete távolságot jelöl	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
legfeljebb		6 pont
összesen		18 pont

7. feladat		
7/a	Notre-Dame-székesegyház	1 pont
	Reims	1 pont
	13-14.sz.	1 pont
		3 pont
7/b	csúcsíves épületszerkezetek pl. csúcsíves keresztboltozat	1 pont
	támívek	1 pont
	támpillérek	1 pont
	a boltozat súlyának egy részét a támívek vezetik ki a külső támpillérekre	1 pont
	a támívek csökkentik a boltozatok oldalnyomását	1 pont
	támpillérek tetején fiálék	1 pont
	csúcsíves ablakokkal, rózsablakokkal áttört fal	1 pont
	kelet-nyugati tájolás	1 pont
	kápolnakoszorús szentély	1 pont
	nyugati homlokzaton két torony, bélétes kapu	1 pont
	<i>egyéb elfogadható válaszelem</i>	1 pont
<i>legfeljebb</i>		9 pont
összesen		12 pont
AZ ELÉRHETŐ MAXIMÁLIS PONTSZÁM 100 PONT		